

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 5.6.2002
KOM(2002) 256 slutlig

.

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**om handlingsplanerna för den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga och
om uppföljning av de förhandlande ländernas åtaganden i samband med
anslutningsförhandlingarna**

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

om handlingsplanerna för den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga och om uppföljning av de förhandlande¹ ländernas åtaganden i samband med anslutningsförhandlingarna

FÖRORD

Den pågående utvidgningsprocessen går in i ett avgörande skede. Europeiska rådet bekräftade vid sitt möte i Laeken i december 2001 sin beslutsamhet att före utgången av 2002 framgångsrikt slutföra anslutningsförhandlingarna med de kandidatländer som är redo, så att dessa länder kan delta i valen till Europaparlamentet 2004. Att framgångsrikt slutföra denna historiska process är en av Europeiska unionens högsta prioriteringar för den närmaste framtiden.

Sedan Europeiska rådets möte i Nice, där färdplanen för anslutningsförhandlingarna godkändes som en central del av utvidgningsstrategin, har betydande framsteg gjorts i förhandlingarna. Färdplanen, som sträcker sig över det svenska, det belgiska och det spanska ordförandeskapet, har till fullo tjänat sitt syfte. Den har visat sig vara mycket användbar när det gäller att föra förhandlingarna vidare, eftersom den fått alla parter att hålla sig till en realistisk tidtabell, och har genomförts enligt planerna. Europeiska unionen har fastställt gemensamma ståndpunkter i enlighet med färdplanen, vilket har lett till att förhandlingarna om ett mycket stort antal kapitel har kunnat avslutas preliminärt.

Under det spanska ordförandeskapet skulle Europeiska unionen enligt färdplanen fastställa gemensamma ståndpunkter i fråga om fyra förhandlingskapitel i syfte att preliminärt avsluta dem: jordbruk, regionalpolitik, finans- och budgetfrågor och institutionella frågor. Detta mål har uppnåtts. De konkreta finansiella frågor som rör dessa kapitel kommer emellertid att behandlas i ett senare skede av förhandlingarna. Vidare inleddes, i enlighet med de mål som fastställdes vid Europeiska rådets möte i Laeken, under det spanska ordförandeskapet förhandlingarna om alla de återstående förhandlingskapitlen med Bulgarien och om ytterligare sju kapitel med Rumänien. Målen för den period som omfattas av det spanska ordförandeskapet håller därför på att uppnås.

Europeiska rådet har betonat att framstegen i förhandlingarna måste åtföljas av införlivande av gemenskapens regelverk med ländernas lagstiftning, faktiskt genomförande av regelverket samt kontroll av att det efterlevs. Ett preliminärt avslutande av ett förhandlingskapitel är för det mesta baserat på åtaganden från det förhandlande landets sida. Det är enligt kommissionen av central betydelse att dessa åtaganden verkligen genomförs, varför den noga följer framstegen i detta avseende. Eftersom de förhandlande länderna ofta åtar sig att fullgöra vissa åtgärder före anslutningen, utför kommissionen denna uppföljning kontinuerligt i syfte att bedöma förberedelseprocesserna och fastställa på vilka områden det finns problem som behöver åtgärdas. Medlemsstaterna underrättas regelbundet om utvecklingen i detta avseende, varvid kommissionen gör dem uppmärksamma på eventuella problem. Kommissionen kommer, bland annat genom de strukturer som inrättats inom ramen för associeringsavtalen, att fortsätta med uppföljningen till dess att de nya medlemsstaterna faktiskt är anslutna. I

¹ Denna rapport är inriktad på de länder med vilka förhandlingar om medlemskap pågår. Den rör inte Turkiet.

denna rapport ges en översikt över de viktigaste resultaten av uppföljningsverksamheten till dags dato.

Av central betydelse såväl för de förhandlande ländernas förberedelser inför anslutningen som för att utvidgningsprocessen skall bli framgångsrik är att den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga utvecklas på ett sådant sätt att gemenskapens regelverk kan genomföras och dess efterlevnad kontrolleras. Europeiska rådet framhöll vikten av denna aspekt vid sitt möte i Madrid 1995 och har även framhållit den vid ett antal senare tillfällen, senast i Laeken i december 2001.

Kommissionen fäster ytterst stor vikt vid att den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga i kandidatländerna skall vara tillräckligt utbyggd vid tidpunkten för anslutningen. Kommissionen har sedan yttrandena 1997 och därefter i de återkommande rapporterna noggrant följt det arbete som varje enskilt land gjort på detta område. Dessutom följer kommissionen, såsom nämnts ovan, systematiskt upp genomförandet av de åtaganden på detta område som de förhandlande länderna gjort inom ramen för anslutningsförhandlingarna. Vidare har institutionell uppbyggnad och därmed sammanhängande investeringar sedan början av 1990-talet varit en av huvudinriktningarna på gemenskapens bistånd inom ramen för Phareprogrammet i syfte att stödja kandidatländerna i deras strävanden, och de utgör för närvarande upp till två tredjedelar av de nationella Phareprogrammen.

År 2001 beslutade kommissionen att det i detta långt framskridna skede av utvidgningsprocessen krävdes mer avgörande insatser, vilka skulle grunda sig på den pågående verksamheten. Kommissionen tillkännagav därför i sitt strategidokument för utvidgningen för 2001, *För en framgångsrik utvidgning*, att den för vart och ett av de förhandlande länderna skulle utarbeta en handlingsplan för att stärka den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga. Kommissionen meddelade vidare att den under 2002 utöver det årliga budgetanslaget för varje Phareland skulle mobilisera särskilt finansiellt stöd på upp till 250 miljoner euro för dessa strävanden, varmed gemenskapens sammanlagda insats för att stärka den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga år 2002 skulle uppgå till cirka 1 miljard euro. Kommissionen åtog sig att rapportera om handlingsplanerna vid Europeiska rådets möte i Sevilla i juni 2002.

Kommissionen har på grundval av ett omfattande förberedande arbete i slutet av 2001 och i början av 2002 slutfört de enskilda handlingsplanerna i samarbete med de berörda förhandlande länderna och har med vart och ett av dessa länder nått en överenskommelse om planerna. De överenskomna handlingsplanerna har börjat genomföras. I denna rapport ges en översikt över de viktigaste insatserna i detta sammanhang. Kommissionen är säker på att de förhandlande länderna på grundval av dessa insatser, och under förutsättning att varje land fortsätter med och ökar ansträngningarna, kommer att kunna göra övertygande framsteg under de kommande månaderna. Kommissionen uppmanar varje förhandlande land att till fullo utnyttja de möjligheter som handlingsplanen tillhandahåller och går in för att dessa ansträngningar skall bära frukt.

Samtidigt som arbetet fortskrider kommer det i olika sammanhang att göras bedömningar av hur de enskilda handlingsplanerna genomförs. På samma sätt som tidigare kommer arbetet med att genomföra de relevanta prioriteringarna inom partnerskapen för anslutning, bland annat genom handlingsplanerna, fortsatt att ses över inom ramen för de befintliga strukturerna i Europa- och associeringsavtalen. En ingående bedömning av varje enskilt lands faktiska framsteg när det gäller att stärka den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga, bland annat genom fullgörande av vissa i handlingsplanerna fastställda uppgifter, kommer inför Europeiska rådets möte i Bryssel att ges i 2002 års återkommande rapporter, vilka enligt

planerna skall antas den 16 oktober 2002. Såsom anges i kommissionens strategidokument för utvidgningen för år 2001 bör kommissionen på grundval av 2002 års återkommande rapporter kunna ge rekommendationer om vilka länder som är redo för anslutning.

Den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga är visserligen central för anslutningen, men att bygga upp administrativa strukturer och stärka den offentliga förvaltningens förmåga, inbegripet förmågan hos de övergripande administrativa strukturerna, är ett långsiktigt arbete som måste fortsätta även efter anslutningen. Kommissionen har därför föreslagit att medel på sammanlagt 380 miljoner euro skall ställas till förfogande för en övergångsfacilitet för detta ändamål, vilken skall omfatta åtgärder som inte kan finansieras genom strukturfonderna.

På det hela taget har det sedan Europeiska rådets möte i Nice, vid vilket färdplanen för förhandlingarna antogs, gjorts mycket omfattande framsteg i anslutningsprocessen, både i fråga om förhandlingarna och när det gäller kandidatländernas förberedelser inför anslutningen, vilka sker i allt snabbare takt. Kommissionen är mycket mån om att se till att denna takt bibehålls, så att de mål som fastställdes vid Europeiska rådets möten i Göteborg och i Laeken kan uppnås.

Under tiden måste såväl unionen som kandidatländerna förbereda sig mentalt för utvidgningen. Samtidigt som de första kandidatländerna närmar sig anslutning måste den offentliga dialogen fortsätta och förstärkas för att klargöra riskerna och de positiva effekterna, skingra missuppfattningar och låta människor veta att deras oro tas på allvar. Kommissionens kommunikationsstrategi inför utvidgningen, som är föremål för en egen rapport, är ett centralt medel i detta avseende. Utvidgningen kan bli framgångsrik endast om den är demokratiskt förankrad.

INLEDNING

Detta meddelande har i enlighet med vad som anges i kommissionens strategidokument inför anslutningen för år 2001 ett dubbelt syfte. Det syftar dels till att avlägga rapport om det arbete som hittills gjorts när det gäller att utarbeta handlingsplaner som syftar till att stärka den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga i de förhandlande länderna, dels till att informera om de förhandlande ländernas arbete med att genomföra de åtaganden som gjorts under anslutningsförhandlingarna, varvid uppmärksamheten fästs vid de viktigaste problemen och vid de åtgärder som krävs för att komma tillrätta med dessa problem.

I den första delen av denna rapport ges en tematisk översikt över de viktigaste insatserna i de färdiga handlingsplanerna. I den andra delen av rapporten ges, kapitel för kapitel och på grundval av den stärkta uppföljningsprocessen, en översikt över hur de förhandlande länderna har fullgjort de åtaganden som gjorts under anslutningsförhandlingarna.

1. HANDLINGSPLANERNA FÖR STÄRKANDE AV DEN OFFENTLIGA FÖRVALTNINGENS OCH RÄTTSVÄSENDETS FÖRMÅGA I DE FÖRHANDLANDE LÄNDERNA: DE FRAMSTEG SOM HITTILLS GJORTS

Kommissionen fäster ytterst stor vikt vid att den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga i kandidatländerna skall vara tillräckligt utbyggd vid tidpunkten för anslutningen. Det är naturligtvis inte endast kandidatländerna som måste förfoga över en effektiv förmåga inom den offentliga förvaltningen och rättsväsendet, utan detta är ett krav som gäller samtliga medlemsstater, såväl gamla som nya. Detta framgår tydligt av kommissionen vitbok om styrelsereformerna i EU från juli 2001.

Det främsta instrumentet för att hjälpa de förhandlande länderna att uppnå detta mål är de handlingsplaner för stärkande av den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga som kommissionen har fastställt med vart och ett av dem.

Syftet med handlingsplanerna är att tillsammans med varje land fastställa vilka steg som närmast bör tas för att den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga i landet skall vara tillräckligt väl utbyggd vid tidpunkten för anslutningen och att sörja för att alla nödvändiga åtgärder vidtas för att detta skall uppnås. Kandidatländerna kommer därvid att erhålla riktat stöd på de områden som är centrala för att den utvidgade unionen skall kunna fungera. Handlingsplanerna är därför av central betydelse i arbetet med att uppfylla EU:s och de förhandlande ländernas gemensamma mål, nämligen att varje lands förberedelser inför anslutningen skall ske så effektivt som möjligt inom den fastställda tidsramen.

Att arbeta för att den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga skall vara tillräckligt väl utbyggd vid tiden för EU-medlemskapet är en krävande och omfattande uppgift som kräver noggranna förberedelser på vart och ett av de områden som omfattas av unionens politik och lagstiftning. Kommissionen har genom att utarbeta enskilda handlingsplaner valt en omfattande strategi. De reviderade partnerskap för anslutning som rådet på kommissionens förslag antog för de enskilda förhandlande länderna den 28 januari 2002 har tjänat som utgångspunkt för denna. Samtliga prioriteringar i de reviderade partnerskapen för anslutning som hänför sig till utvecklingen av den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga har inkluderats i handlingsplanerna. Handlingsplanerna omfattar således inte endast de prioriteringar i partnerskapen för anslutning som rör den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga att genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens

regelverk, utan även övriga relevanta prioriteringar på detta område inom ramen för de politiska och ekonomiska kriterierna. Var och en av dessa prioriteringar lyfts fram i handlingsplanerna genom att det fastställs särskilda åtgärder som måste genomföras.

Kommissionen har tillsammans med varje land gjort en ingående analys av hur landet avser att gå tillväga för att genomföra dessa prioriteringar i partnerskapet för anslutning, hur landet planerar att öka insatserna för institutionell uppbyggnad och vilka konkreta åtgärder som återstår för en lämplig nivå när det gäller den offentliga förvaltningens förmåga skall uppnås på alla områden. Kvarvarande luckor i fråga om stöd och uppföljning har också identifierats.

Denna process har resulterat i omfattande handlingsplaner för de olika länderna där följande fastställs i fråga om varje prioritering:

- De åtaganden som gjorts under förhandlingarna.
- De olika ländernas planerade genomförandeåtgärder enligt samtal med kommissionen².
- Det gemenskapsstöd som redan ges eller som planeras för att stödja länderna i deras ansträngningar samt allt ytterligare stöd som kommer att tillhandahållas i detta avseende inom ramen för den ytterligare finansieringsordningen för institutionell uppbyggnad (250 miljoner euro) inom Phareprogrammet³.
- Den kompletterande uppföljningsverksamhet, inbegripet externa expertgranskningar ("peer reviews")⁴, som behövs för att vid sidan om de återkommande rapporterna och den sedvanliga uppföljningen av förhandlingarna bedöma hur långt de olika länderna hunnit i förberedelserna.

Nedan ges en översikt över de frågor som behandlas i handlingsplanerna. Översikten följer Köpenhamnskriteriernas struktur.

1.1. Politiska kriterier

Enligt de politiska Köpenhamnskriterierna krävs det att kandidatlandet skall ha uppnått institutionell stabilitet som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter.

I syfte att stärka den **offentliga förvaltningen** och komma tillrätta med de särskilda svagheter som fastställts i Bulgarien, Lettland, Litauen, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Tjeckien innehåller handlingsplanerna en rad åtgärder för varje enskilt fall. Beroende på situationen i landet ifråga rör åtgärderna frågor såsom antagande av sådan grundläggande lagstiftning som ännu saknas, inrättande av ett kontor för den offentliga förvaltningen, utarbetande av en etisk kod för offentliganställda, utbildning av personalen, stärkande av avdelningarna för personalförvaltning samt utveckling av förmågan att genomföra konsekvensbedömning eller

² Beroende på vilken typ av prioritering det rör sig om och vilka särskilda svagheter som fastställts för varje land kan dessa åtgärder utgöras av följande: antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; utformning, inrättande eller stärkande av relevanta förvaltningsstrukturer och förvaltningsmyndigheter; inrättande eller förstärkning av lednings- och samordningssystem och av mekanismer för utvärdering, uppföljning och medling; utveckling och genomförande av strategiska förvaltningsplaner; utbildning av tjänstemän, domare, åklagare och ekonomiska aktörer; utformning av kampanjer för att öka allmänhetens kunskap; utveckling eller modernisering av relevanta IT-system och databaser och av deras samtrafik med systemen inom gemenskapen.

³ Phareprogrammet omfattar de tio kandidatländerna i Öst- och Centraleuropa. Cypern och Malta omfattas av stöd inför anslutningen inom ramen för rådets förordning (EG) nr 555/2000. Det ytterligare stödet till Rumänien inom ramen för den ytterligare finansieringsordningen för institutionell uppbyggnad inom Phareprogrammet befinner sig fortfarande i programplaneringsstadiet.

⁴ En definition av "peer review" i detta sammanhang ges i punkt 2.2 nedan.

kvalitetskontroll. Det ytterligare stöd som ges på detta område omfattar stöd till genomförandet av reformen av den offentliga förvaltningen, partnersamverkan med inriktning på utformning av strategisk politik och samordning samt stöd till förstärkning av personalförvaltningsförmågan.

Arbetet med reformen av **rättssystemet** har framskridit i de flesta förhandlande länderna, men i Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern krävs ytterligare insatser för att stärka rättsväsendets oberoende, förbättra löne- och arbetsförhållandena och utbilda domare. För att komma tillrätta med svagheterna på dessa områden omfattar handlingsplanerna åtgärder som syftar till att genomföra en strategi för reformen av rättsväsendet, anta sådan grundläggande lagstiftning som ännu saknas, garantera en tillfredsställande finansiering av rättsväsendet, förenkla rättegångsförfarandena, utveckla tjänster för skyddstillsyn och medling, inrätta utbildningsfaciliteter för och utbilda domare i god rättspraxis och EG-rätt, skapa informationsnätverk för sakfrågor samt förstärka rättshjälpssystemen och därmed sammanhängande kampanjer för att öka allmänhetens kunskap. Bulgarien, Polen, Slovakien och Ungern kommer att erhålla ytterligare stöd på detta område, främst för genomförandet av strategin för reformen av rättssystemet, förstärkningen av rättsväsendets oberoende genom stöd till domarrådet, utbildningen av domare i god rättspraxis och EG-rätt samt partnersamverkan med inriktning på yrkesetik.

Utvecklingen av en effektiv **förmåga att bekämpa korruption** är ett annat område som får stor uppmärksamhet i handlingsplanerna för Bulgarien, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern. De konkreta åtgärderna omfattar frågor såsom vidareutveckling och genomförande av nationella strategier för bekämpning av korruption; stärkande av de korruptionsbekämpande organen, bland annat genom utbildning av personalen; förbättring av samarbetet mellan dessa organ; utarbetande av åtgärder för att förhindra korruption inom den offentliga förvaltningen, bland annat inom de rättsvårdande organen och organen som ansvarar för den allmänna säkerheten. För att hjälpa länderna att genomföra dessa åtgärder planerar man ytterligare stöd till Bulgarien och Slovakien, bland annat stöd till genomförande av strategier för korruptionsbekämpning och till kampanjer för att öka allmänhetens kunskap.

Respekt för **mänskliga rättigheter** och respekt för och skydd av **minoriteter** är ytterligare ett område där den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga behöver stärkas i Bulgarien, Estland, Lettland, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern. Beroende på vilka särskilda svagheter som fastställts i de olika länderna omfattar handlingsplanerna frågor såsom häktning i väntan på rättegång och upprättande av ett effektivt system för att åtgärda olämpligt agerande från polisens sida. I länder med förhållandevis stora romska befolkningsgrupper omfattar handlingsplanerna åtgärder för att stärka de organ som arbetar med att genomföra befintliga handlingsprogram och strategier som rör dessa grupper. För Estland och Lettland innehåller handlingsplanerna åtgärder för att i linje med de internationella normerna på området stärka förmågan hos de organ som arbetar med integration och språkpolitik. Vidare omfattar handlingsplanerna för samtliga länder åtgärder för utveckling av strukturer för genomförandet av gemenskapens regelverk när det gäller motverkande av diskriminering. Ytterligare stöd planeras för att stärka de organ som arbetar med minoritetsfrågor och för partnersamverkan när det gäller motverkande av diskriminering.

1.2. Ekonomiska kriterier

Enligt de ekonomiska Köpenhamnskriterierna krävs det att kandidatländerna har en fungerande marknadsekonomi och förmåga att hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen.

När det gäller den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga omfattar handlingsplanerna åtgärder för att komma tillrätta med de svagheter som har fastställts i Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovenien och Ungern i fråga om utvecklingen av en fungerande **fastighetsmarknad** och ett fungerande **fastighetsregister** och i Bulgarien, Litauen och Tjeckien i fråga om genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av **konkurslagstiftningen**. Andra frågor som behandlas i samband med Bulgarien, Polen, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern är utvecklingen av ett gynnsamt **företagsklimat**, reformen och förstärkningen av **finanssektorn** och reformen av **systemet för förvaltning av de offentliga finanserna**. För att angripa dessa frågor omfattar handlingsplanerna åtgärder såsom antagande av sådan grundläggande lagstiftning som ännu saknas; stärkande av strukturerna på området, bland annat genom utbildning av personalen; specialutbildning för domare och konkursförvaltare. Utöver det stöd som redan pågår eller planeras på detta område kommer inget ytterligare stöd att ges.

1.3. Övriga skyldigheter som följer av ett medlemskap

I Köpenhamnskriterierna för anslutning anges vidare att en förutsättning för medlemskap är att kandidatlandet har förmåga att uppfylla de skyldigheter som ett medlemskap innebär, bl.a. att anta och genomföra gemenskapens regelverk och kontrollera att det efterlevs. De största utmaningarna i fråga om den offentliga förvaltningens förmåga framhålls i kommissionens strategidokument för utvidgningen för 2001. De rör den offentliga förvaltningens förmåga att sörja för en smidigt fungerande inre marknad, för godtagbara levnadsförhållanden i Europeiska unionen, för ett övergripande skydd av Europeiska unionens medborgare och för en korrekt förvaltning av gemenskapens medel⁵.

Sörja för en smidigt fungerande inre marknad

För att den inre marknaden skall kunna fungera smidigt krävs det adekvata och effektiva normgivande myndigheter, övergripande administrativa strukturer på en rad områden, tillsynsorgan och organ för kontroll av lagstiftningens efterlevnad och i vissa fall inrättande av lämpliga IT-system för utbyte av uppgifter.

När det gäller den **inre marknaden** planeras riktade åtgärder i samtliga länder för att stärka de normgivande myndigheterna, de övergripande administrativa strukturerna samt tillsynsorganen och organen för kontroll av lagstiftningens efterlevnad. Beroende på vilka särskilda svagheter som de olika länderna uppvisar omfattar åtgärderna områden såsom standardisering, ackreditering, certifiering, bedömning av överensstämmelse, marknadsövervakning, ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet och samordning av socialförsäkringssystem; övervakning av lagstiftningen på det icke-harmoniserade området när det gäller fri rörlighet för varor och frihet att tillhandahålla tjänster; oberoende tillsyn i fråga om dataskydd; tillsyn i fråga om finansiella tjänster; genomförande av reglerna om offentlig upphandling; kontroll av att reglerna om immateriella rättigheter och industriellt rättsskydd samt lagstiftningen på livsmedelsområdet efterlevs. Handlingsplanerna omfattar åtgärder såsom antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; förstärkning av myndigheterna på området, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser; särskild utbildning för tjänstemän, domare och åklagare; utformning av kampanjer för att öka allmänhetens kunskap. Ytterligare stöd ges till Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovenien, Tjeckien och Ungern. Det rör sig bland annat om stöd till att stärka de nationella

⁵ I flera förhandlingskapitel kombineras aspekter som rör mer än ett av dessa tematiska områden. Dessa aspekter behandlas under den rubrik som bäst täcker deras innehåll.

systemen för bedömning av överensstämmelse och kontrollera att reglerna om offentlig upphandling och lagstiftningen på livsmedelsområdet efterlevs, stärka förmågan när det gäller samordning av socialförsäkringssystem och ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet, förstärka tillsynen av försäkringssektorn, banknäringen och värdepappershandeln samt se till att reglerna om immateriella rättigheter efterlevs.

På området **konkurrenslagstiftning** syftar handlingsplanerna i fråga om samtliga länder till att stärka förmågan att se till att reglerna om statligt stöd och konkurrensbegränsande samverkan efterlevs. Utöver åtgärder som riktar sig direkt till myndigheterna för statligt stöd och konkurrensbegränsande samverkan omfattar handlingsplanerna åtgärder som syftar till att öka kunskapen om gemenskapens konkurrenslagstiftning bland stödgivarna, de ekonomiska aktörerna och allmänheten och till att öka den specialiserade utbildningen av domarkåren. Ytterligare stöd planeras för Bulgarien, Estland, Polen, Slovenien, Tjeckien och Ungern, bland annat i form av partnersamverkan när det gäller kontroll av att gemenskapens regelverk på konkurrensområdet efterlevs och ökande av allmänhetens kunskap samt i form av utbildning av domare.

Den inre marknaden för **transport** och **energi** är ytterligare ett område som behandlas i samtliga handlingsprogram. Beroende på vilka svagheter som fastställts i varje enskilt land omfattar handlingsplanerna åtgärder som syftar till att upprätta eller stärka strukturerna för vägtransport, tillsynsorganet inom järnvägstransportsektorn och tillsynsmyndigheten inom energisektorn. De konkreta åtgärderna omfattar antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; utnämning eller stärkande av tillsynsmyndigheterna och de tillståndsgivande myndigheterna, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser; utbildning; utveckling av kvalitetssäkringssystem; informationskampanjer för industrin. Estland och Tjeckien erhåller ytterligare stöd på detta område, särskilt när det gäller järnvägstransport.

När det gäller **telekommunikation**, **posttjänster** och **politik på det audiovisuella området** omfattar handlingsplanerna för Bulgarien, Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Tjeckien åtgärder för att upprätta eller stärka oberoende regleringsstrukturer. De konkreta åtgärderna omfattar antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; förstärkning av myndigheterna på området genom ökad budget och ökade personalresurser; utbildning; utformning av lämpliga administrativa förfaranden, kvalitetsmätningssystem och IT-system. Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien och Tjeckien kommer att erhålla ytterligare stöd i form av partnersamverkan, utbildning och expertgrupper i fråga om flera aspekter av regelverket på telekommunikationsområdet. Genomförandet av den nya ramlagstiftningen för telekommunikation som EU nyligen antog är en särskilt tung uppgift.

När det gäller **tullunion** och **beskattning** omfattar handlingsplanerna för alla länder åtgärder som syftar till att stärka skatte- och tullförvaltningens förmåga att genomföra gemenskapens regelverk och kontrollera att det efterlevs, bland annat genom kontroller vid de yttre gränserna, och till att utveckla eller modernisera IT-systemen för utbyte av elektroniska uppgifter med gemenskapen och dess medlemsstater. Beroende på varje enskilt lands särskilda svagheter innehåller handlingsplanerna åtgärder såsom utarbetande av strategier för tull och beskattning och planer för företagsförvaltningen; omorganisation av de administrativa strukturerna; förstärkning och utbildning av personalen; förenkling av förfaranden; utarbetande av etiska koder, kontrollförfaranden, strukturer för överklagande och strukturer för kontakt med allmänheten; utveckling och anpassning av IT-system. Ytterligare stöd kommer att ges till Lettland, Litauen och Tjeckien, bland annat när det gäller utarbetande av IT-strategier och utbyte av elektroniska uppgifter samt modernisering av skattesystemet.

Sörja för godtagbara levnadsförhållanden i Europeiska unionen

För att godtagbara levnadsförhållanden skall råda i Europeiska unionen krävs det bland annat att normerna beträffande miljö, hälso- och sjukvård och säkerhet tillämpas, även på arbetsplatsen, att en hög nivå på kärnsäkerheten garanteras och att transportsäkerheten förbättras. Det korrekta genomförandet av den gemensamma jordbruks- och fiskepolitiken och av gemenskapernas regional- och strukturpolitik är också mycket viktigt i detta sammanhang.

När det gäller **jordbruk** innehåller handlingsplanerna för samtliga länder åtgärder som syftar till att stärka förvaltningsstrukturerna för den gemensamma jordbrukspolitiken, särskilt det integrerade systemet för administration och kontroll samt utbetalningsstället, liksom systemen för marknadsövervakning och mekanismerna för genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk på det veterinära och fytosanitära området (*när det gäller dessa båda aspekter, se rubriken "Sörja för ett övergripande skydd av Europeiska unionens medborgare" nedan*). Särskilda åtgärder kommer att genomföras när det gäller antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; upprättande eller stärkande av strukturer på området, bland annat genom omorganisation, ökad budget och ökade personalresurser; utbildning; anskaffning av utrustning; utveckling av IT-system och databaser och i lämpliga fall av deras samtrafik med systemen inom gemenskapen. I den utsträckning som detaljerade genomförandeplaner för något av dessa områden redan har lagts fram av de enskilda förhandlande länderna och diskuterats inom ramen för anslutningsförhandlingarna har dessa tjänat som utgångspunkt för utformningen av åtgärderna. Det kommer att ges ytterligare stöd till Estland, Litauen, Polen, Slovakien, Tjeckien och Ungern på detta område, bland annat för tillämpning av EG:s kvalitetsnormer, förvaltning av program för utveckling av landsbygden, förvaltning av informationssystem för marknadsövervakning samt utveckling eller stärkande av det integrerade systemet för administration och kontroll och utbetalningsstället.

I fråga om **fiske** inbegriper handlingsplanerna för länder som gränsar till havet åtgärder för upprättande eller stärkande av förvaltningsstrukturerna på ett eller flera av följande områden: resursförvaltning, tillsyn och kontroll av fiskeverksamheten, genomförande av marknadspolitiken och förvaltning av strukturåtgärder, inbegripet fartygsregistrering. De konkreta åtgärderna omfattar antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; upprättande eller förstärkning av strukturer på området, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser; utbildning; anskaffning av utrustning; utveckling och modernisering av databaser och IT-system; förbättring av förmågan att samla in statistik. Estland och Polen kommer att erhålla ytterligare stöd, bland annat i form av partnersamverkan när det gäller genomförandet av marknads- och strukturpolitiken och i form av stöd till inrättande av en förvaltningsmyndighet för strukturåtgärder.

Genomförandet av gemenskapernas **regional- och strukturpolitik** är en annan fråga som behandlas i samtliga länders handlingsplaner. De åtgärder som planeras på detta område syftar bland annat till att utnämna och utveckla lämpliga organ för genomförande av strukturfonderna och Sammanhållningsfonden, särskilt förvaltnings- och utbetalningsmyndigheter, och garantera en tydlig ansvarsfördelning och en effektiv samordning dem emellan; utveckla den tekniska beredningen av projekt som kan komma i fråga för framtida samfinansiering inom ramen för fonderna; upprätta system för insamling och bearbetning av statistiska uppgifter; skapa överensstämmelse med bestämmelserna om finansiell förvaltning och kontroll. Särskilda åtgärder kommer att genomföras när det gäller antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; utnämning eller stärkande av strukturer på området, bland annat genom omorganisation, ökad budget och ökade personalresurser; inrättande av mekanismer för utvärdering, uppföljning och medling; utarbetande och

genomförande av planer för personalutveckling; utbildning; utveckling av databaser för projekt som kan komma ifråga för framtida samfinansiering. Alla dessa åtgärder måste genomföras för att kommissionen skall kunna godkänna gemenskapsfinansiering inom ramen för strukturprogrammen, vilket också föreskrivs i de relevanta förordningarna. Ytterligare stöd kommer att ges till Estland, Polen, Slovakien, Slovenien och Tjeckien på detta område, bland annat i syfte att upprätta förvaltnings- och utbetalningsmyndigheter på alla områden, utveckla ett omfattande övervakningssystem och verka för den tekniska beredningen av ett antal projekt för framtida samfinansiering.

När det gäller **miljön** fastställs det i handlingsplanerna för samtliga länder åtgärder som syftar till att ytterligare stärka den administrativa förmågan, övervakningsförmågan och förmågan att kontrollera att reglerna efterlevs, särskilt i fråga om avfall, vatten, luft, kemikalier och naturskydd. Beroende på vilka svagheter de enskilda länderna uppvisar omfattar de särskilda åtgärderna inrättande eller förstärkning av förvaltnings- och tillsynsorgan och övervakningssystem, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser; utbildning av inspektörer och annan personal på regional och lokal nivå samt utbildning för den privata sektorn. Ytterligare stöd ges till Estland, Lettland, Litauen, Polen och Tjeckien, bland annat för att länderna skall kunna utveckla övervakningssystem, utse och förvalta skyddade områden och utbilda miljöförvaltningen på regional och lokal nivå.

Även området **socialpolitik och sysselsättning** får stor uppmärksamhet i handlingsplanerna för samtliga länder. Handlingsplanerna omfattar åtgärder som syftar till att se till att reglerna om hälsa och säkerhet på arbetet efterlevs och till att stärka yrkesinspektionen, se till att gemenskapens regler om jämställdhet och motverkande av diskriminering efterlevs (*för den senare aspekten se rubriken "Politiska kriterier" ovan*), inrätta eller stärka förmågan att följa upp och informera om epidemiologisk övervakning och bekämpning av smittsamma sjukdomar, utveckla och genomföra en nationell sysselsättningsstrategi samt förbereda för landets framtida deltagande i den europeiska strategin för social integration. Åtgärder planeras också i de flesta länderna för att stödja arbetsmarknadens parter i deras ansträngningar att bygga upp sin kapacitet och för att utveckla eller stärka de nödvändiga strukturerna för genomförandet av Europeiska socialfonden. Beroende på varje enskilt lands särskilda behov omfattar de konkreta åtgärderna antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; inrättande eller stärkande av institutioner, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser; inrättande av tvärministeriella arbetsgrupper; modernisering av systemen för datainsamling och IT-systemen; utbildning av tjänstemän, experter och arbetsmarknadens parter; inrättande av informationscentrum och annan verksamhet som syftar till att öka allmänhetens kunskap. Estland, Polen, Slovakien, Tjeckien och Ungern kommer att erhålla ytterligare stöd på detta område. Det rör sig bland annat om stöd till att öka samordningen mellan ministerier och mellan organ på sysselsättningsområdet, stärka förmågan när det gäller förvaltningen av folkhälsan och genomföra gemenskapens regelverk i fråga om jämställdhet och motverkande av diskriminering.

Handlingsplanerna omfattar vidare för samtliga länder åtgärder för upprättande eller stärkande av lämpliga regleringsstrukturer och kontrollsystem för att garantera **transportsäkerheten** (särskilt på vägar och till sjöss), sörja för en hög nivå på **kärnsäkerheten** (i enlighet med rekommendationerna i rådets rapport om kärnsäkerhet i samband med utvidgningen) samt optimera **energieffektiviteten** och användningen av förnybara energikällor. De konkreta åtgärderna omfattar antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; upprättande eller stärkande av myndigheter på området, bland annat genom omstrukturering, ökad budget och ökade personalresurser samt om nödvändigt förstärkning av deras oberoende; utbildning; införande eller modernisering av IT-system; anskaffning av utrustning och utveckling av

kvalitetssäkringssystem. Eftersom det redan ges eller planeras ett omfattande stöd på detta område omfattar handlingsplanerna inget ytterligare stöd.

Sörja för ett övergripande skydd av Europeiska unionens medborgare

För att Europeiska unionens medborgare skall kunna åtnjuta ett övergripande skydd krävs det bland annat skydd vid gränserna mot en rad olika faktorer, en tillräckligt hög livsmedelssäkerhet, en tillfredsställande marknadsövervakning för konsumentskydd och samarbete på området rättsliga och inrikes frågor. För att dessa åtgärder skall kunna genomföras krävs ett antal inspektionsåtgärder och rättsvårdande åtgärder.

På området **rättsliga och inrikes frågor** omfattar handlingsplanerna som nämnt en rad åtgärder som syftar till att stärka rättsväsendet och utveckla en tillräckligt utbyggd förmåga för bekämpning av korruption (*se rubriken "Politiska kriterier" ovan*). De innehåller dessutom åtgärder som syftar till att stärka gränsförvaltningen, särskilt vid EU:s framtida yttre gränser, bland annat genom en Schengen-handlingsplan; utveckla den förmåga som krävs för att genomföra gemenskapens regelverk och praxis i fråga om visering, migration och asyl; förbereda för deltagandet i Schengen-informationssystemet; sörja för samarbete mellan samtliga aktörer i bekämpningen av den organiserade brottsligheten; garantera tillfredsställande dataskydd; förbereda för genomförande av gemenskapsinstrument om rättsligt samarbete. De konkreta åtgärderna omfattar antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; upprättande eller stärkande av strukturer på området, bland annat genom omorganisering, ökad budget och ökade personalresurser och investering i utrustning; utbildning av tjänstemän, poliser, domare och åklagare; utarbetande av förfaranden, riktlinjer och anvisningar samt av databaser och IT-system; inrättande och stärkande av lednings-, kontroll- och samordningscentrum i samband med bekämpningen av den organiserade brottsligheten. Handlingsplanerna omfattar ytterligare stöd för Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern på detta område, särskilt när det gäller gränsskydd, förvaltning av migrations- och asylfrågor, genomförande av viseringspolitiken och utveckling och stärkande av konsulära inrättningar, stärkande av myndigheter som ansvarar för dataskydd samt utveckling av informationssystem och databaser.

I syfte att garantera **livsmedelssäkerheten** genom hela livsmedelskedjan inbegriper handlingsplanerna för samtliga länder åtgärder som syftar till att modernisera anläggningarna för bearbetning av livsmedel och inspektionsförfarandena för att genomföra gemenskapens regelverk på det veterinära och fytosanitära området samt på livsmedelssäkerhetsområdet, vilket omfattar reglerna för fri rörlighet för varor. Särskilda åtgärder kommer att genomföras när det gäller antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; förstärkning av strukturerna på området, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser; inrättande av tvärministeriella samordningsgrupper och vetenskapliga kommittéer; inrättande eller modernisering av laboratorier, gränskontrollstationer och ett system för snabb varning när det gäller livsmedel (RASFF); utveckling av revision inom ramen för HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point, riskanalys och kritiska styrpunkter); utveckling eller modernisering av databaser och datoriserade nätverk; inrättande av utbildningsstrukturer för inspektörer, laboratoriepersonal och andra personer med verksamhet på livsmedelsområdet, inbegripet utbildning om transmissibel spongiform encefalopati (TSE) för veterinärer och slakteripersonal. Ytterligare stöd planeras för Lettland, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern, bland annat i form av partnersamverkan rörande bekämpning av TSE och rörande marknadsövervakning i livsmedelskedjan och i form av stöd till upprättande och modernisering av gränskontrollstationer.

När det gäller konsumentskydd omfattar handlingsplanerna för Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Tjeckien åtgärder som syftar till att sörja för effektiviteten hos de administrativa strukturerna, särskilt hos dem som rör marknadsövervakning. De konkreta åtgärderna omfattar stärkande av strukturerna på området, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser; upprättande av regionala nätverk av marknadsövervakningskontor och förlikningsdomstolar; utbildning av personal och domare; utarbetande av regelbundna övervakningsprogram samt av kontroll- och revisionsförfaranden; kampanjer för att öka allmänhetens kunskap. Det kommer på detta område att ges ytterligare stöd i form av partnersamverkan.

Sörja för en korrekt förvaltning av gemenskapens medel

För att gemenskapens medel skall kunna förvaltas på ett korrekt sätt krävs lämpliga strukturer inom den centrala, regionala och lokala förvaltningen bland annat för tillämpning av **reglerna om offentlig upphandling, finansiell kontroll, revision** samt **bekämpning av bedrägeri och korruption**. Såsom anges ovan är det också nödvändigt att den offentliga förvaltningens förmåga är tillräckligt väl utbyggd för programplaneringen, förvaltningen och kontrollen av **strukturinstrumenten**.

När det gäller **finansiell kontroll**, som är av central betydelse i detta avseende, omfattar handlingsplanerna för alla länder åtgärder som syftar till att stärka strukturerna för intern finansiell kontroll inom den offentliga sektorn, extern revision och bedrägeribekämpning, inbegripet en organisation för bedrägeribekämpning som ansvarar för samordning av alla lagstiftnings-, förvaltnings- och driftsrelaterade aspekter av skyddet av gemenskapens finansiella intressen och kan tjäna som kontaktpunkt för Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF). Samtliga handlingsplaner innehåller även åtgärder som syftar till att se till att gemenskapens medel inför anslutningen används korrekt och kan kontrolleras, följas upp och utvärderas som avsett, vilket är en viktig indikator på de enskilda ländernas förmåga på detta område. Särskilda åtgärder kommer att genomföras när det gäller antagande av sådan lagstiftning som ännu saknas; upprättande eller stärkande av strukturer på området, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser, även på regional och lokal nivå; utbildning av personal och inrättande av godtagbara institutionella utbildningsstrukturer; utarbetande av förfaranden och metoder; upprättande eller modernisering av en IT-strategi och av IT-system; inrättande av tvärministeriella kommittéer för finansiell kontroll. Ytterligare stöd ges till Estland, Litauen, Polen, Slovenien och Tjeckien. Det rör sig bland annat om stöd till utveckling av mekanismer för intern finansiell kontroll inom den offentliga sektorn, stärkande av den operativa förmågan och revisionsrättens oberoende samt utveckling av godtagbara utbildningsstrukturer för ekonomiansvariga och internrevisorer.

Tillgången till tillförlitlig **statistik** är en annan viktig faktor när det gäller genomförandet av gemenskapens politik på många områden. Handlingsplanerna för Bulgarien, Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Rumänien, Slovakien och Tjeckien omfattar åtgärder som syftar till att ytterligare stärka den statistiska förmågan, bland annat på regional nivå. De konkreta åtgärderna omfattar stärkande av strukturerna på området, bland annat genom ökad budget och ökade personalresurser; utbildning; modernisering av infrastruktur, bland annat utveckling och modernisering av IT-system; modernisering av undersökningsmetodiken. Det kommer att ges ytterligare stöd till Litauen, Slovakien och Tjeckien i detta avseende, särskilt i syfte att stärka den statistiska kapaciteten på regional nivå.

2. FÖRSTÄRKT UPPFÖLJNING

Kommissionen följer systematiskt och kontinuerligt upp genomförandet av de åtaganden som de förhandlande länderna gjort i samband med förhandlingarna och fäster därvid uppmärksamheten vid de eventuella problem som uppstått, så att lämpliga åtgärder kan vidtas.

Den stärkta uppföljningen grundar sig på uppföljningsrapporterna för de olika länderna, vilka nu kompletteras genom de uppföljningsåtgärder som fastställs i handlingsplanerna för stärkande av den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga.

Uppföljningsrapporterna för de olika länderna ger såväl en övergripande som en tematisk översikt över hur långt varje enskilt förhandlande land har kommit när det gäller genomförandet av åtaganden som gjorts under förhandlingarna. Åtagandena återspeglar de resultat som nåtts i anslutningsförhandlingarna och kan, i enlighet med den princip om differentiering som tillämpas i förhandlingarna, variera från land till land. I de fall där de förhandlande länderna har åtagit sig att slutföra vissa åtgärder före anslutningen gör kommissionen en bedömning av de därmed sammanhörande förebere­delseprocesserna. I varje landrapport ges en bedömning av framstegen i fråga om antagandet och genomförandet av gemenskapens regelverk i enlighet med de åtaganden som gjorts av landet i fråga och framhävs frågor som kräver särskild uppmärksamhet. I dessa rapporter ges också en översikt över ståndpunkter som det förhandlande landet intagit under förhandlingarna, till exempel ansökningar om övergångsåtgärder eller reservationer, och i förekommande fall av EU:s ståndpunkter.

Handlingsplanerna för stärkande av den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga utgör ett kompletterande instrument för uppföljning av genomförandet av de olika ländernas åtaganden rörande utvecklingen av den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga. Såsom anges ovan har det i samband med utvecklingen av handlingsplanerna också på ett antal områden visat sig behövas ytterligare uppföljning för att de olika ländernas förberedelser skall kunna bedömas korrekt. På dessa områden anordnas expertgranskningar ("peer reviews") och andra kompletterande uppföljningsåtgärder i syfte att ytterligare förstärka uppföljningsprocessen.

Av den stärkta uppföljningsprocessen framgår att de flesta av kandidatländernas åtaganden hittills fullgjorts i enlighet med de överenskomna tidtabellerna, även om det behövs ytterligare insatser på ett antal områden. Nedan ges en översikt över resultaten inom varje kapitel. Särskild uppmärksamhet ägnas åt de områden där ytterligare insatser krävs.

2.1. Översikt över de olika förhandlingskapitlen

Fri rörlighet för varor (kapitel 1)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Bulgarien och Rumänien.

Inom ramen för detta kapitel har EU godtagit ytterst få övergångsperioder. De övergångsperioder som godtagits gäller förnyandet av försäljningstillstånd för läkemedel i fem av de förhandlande länderna (Cypern, Litauen, Malta, Polen och Slovenien) och utgången av giltighetstiden för tillstånd gällande medicintekniska produkter i Cypern och Polen.

De förhandlande ländernas fullgörande av de åtaganden som gjorts i samband med förhandlingarna fortskrider i de flesta fall utan större förseningar, men bör dock påskyndas ytterligare. Särskild uppmärksamhet bör ägnas områdena offentlig upphandling (där

införlivandet av lagstiftningen bör slutföras, särskilt när det gäller räckvidd, förfaranden och korrigerande åtgärder, och genomförandestrukturerna bör förstärkas) och livsmedelssäkerhet (där ytterligare insatser krävs när det gäller den offentliga förvaltningens förmåga) samt det icke-harmoniserade området (där den analytiska genomgången av regelverket bör slutföras och dess resultat genomföras). Vad den harmoniserade produktlagstiftningen beträffar bör uppmärksamheten särskilt inriktas på förbättring av den offentliga förvaltningens förmåga, i synnerhet när det gäller t.ex. marknadsövervakning och standarder.

Fri rörlighet för personer (kapitel 2)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Bulgarien och Rumänien, med vilka förhandlingarna pågår.

Huvudfrågan i detta kapitel är fri rörlighet för arbetstagare. EU har föreslagit en övergångsperiod på högst sju år för tillträde till arbetsmarknaderna, med undantag för Cypern och Malta. Åtta länder har kunnat godta denna ordning, förutsatt att den är ömsesidig. En särskild ordning har överenskommit med Malta.

Allmänt taget vidtar länderna åtgärder för att kunna hålla tidsfristerna för genomförandet av gemenskapens regelverk. Större uppmärksamhet bör dock ägnas området för ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet, där alla erforderliga förvaltningsorgan bör vara redo att inleda sin verksamhet i god tid före anslutningen, och där anpassningen av lagstiftningen bör slutföras och utbildningen anpassas när det gäller yrken som omfattas av minimikrav för utbildningen (särskilt yrken inom hälso- och sjukvårdssektorn), så att det kan säkerställas att relevanta delar av gemenskapens regelverk tillämpas från och med anslutningen. På området för samordning av socialförsäkringssystemen bör förstärkningen av den offentliga förvaltningens förmåga fortsätta.

Fri rörlighet för tjänster (kapitel 3)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Rumänien, med vilket förhandlingarna ännu inte har inletts.

Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien och Ungern har beviljats övergångsperioder på upp till fem år för att uppnå miniminivåerna när det gäller säkerheter för banktillgodohavanden eller investerarskydd. I likhet med nuvarande medlemsstater har Cypern, Lettland, Litauen, Polen, Slovenien och Ungern beviljats undantag eller övergångsperioder i fråga om banklagstiftningen när det gäller mycket små eller vissa specifika kreditinstitut.

Överlag har de flesta länderna uppnått en avsevärd grad av anpassning och tidsplanerna för åtagandena har i stor utsträckning iakttagits. Inte desto mindre återstår fortfarande viktiga uppgifter som kommer att behöva följas upp noga. I vissa länder bör uppmärksamheten särskilt inriktas på att slutföra harmoniseringen av banksektorn, investeringstjänster och värdepappersmarknaden samt skyddet av personuppgifter och på att undanröja diskriminering vid tillhandahållandet av tjänster.

Fri rörlighet för kapital (kapitel 4)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Ungern och Rumänien, med vilka förhandlingarna pågår.

Kärnfrågan i förhandlingarna om detta kapitel är investeringar i fastigheter (jordbruksmark och skogar men även fritidsbostäder). Bulgarien, Polen, Slovakien, Tjeckien och Ungern har beviljats övergångsperioder på sju år i fråga om jordbruksmark och skogar (12 år för Polen) och Bulgarien, Cypern, Polen, Tjeckien och Ungern har beviljats övergångsperioder på fem år i fråga om fritidsbostäder. En särskild ordning har överenskommit för Malta.

Åtagandena fullgörs i de flesta fall och många av länderna har gjort goda framsteg i liberaliseringen av kapitalrörelser. När det gäller direktinvesteringar, i synnerhet investeringar i jordbruksmark, måste emellertid flera av länderna se till att deras lagstiftning överensstämmer med gemenskapens regelverk. Särskild uppmärksamhet måste fästas vid ett korrekt genomförande av direktiven om penningtvätt.

Bolagsrätt (kapitel 5)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder. Unionen har föreslagit en särskild mekanism på läkemedelsområdet när det gäller gemenskapsvarumärken, vilken har godtagits av alla förhandlande länder.

De förhandlande länderna respekterar i regel de åtaganden som gjorts under förhandlingarna. Ett nyckelområde i detta kapitel är kontrollen av att immateriella rättigheter och industriellt rättsskydd respekteras, i synnerhet bekämpning av pirattillverkning och varumärkesförfalskning. Takten i införlivandet av regelverket om immateriella rättigheter och industriellt rättsskydd är tillfredsställande, men de förhandlande ländernas kontroll av att lagstiftningen efterlevs bör noga följas upp. I arbetet med att förbättra kontrollen av efterlevnaden på detta område måste en rad frågor åtgärdas, bland annat rörande gränskontroll, en gradvis höjning av bötesbeloppen, utbildning av de anställda vid rättsvårdande myndigheter (tullen, polisen, domstolsväsendet) och bättre samordning mellan de rättsvårdande organen, i synnerhet polisen, domstolsväsendet och tullen.

Konkurrenslagstiftning (kapitel 6)

Förhandlingarna om detta kapitel har inletts med alla länder och har preliminärt avslutats med Estland, Lettland, Litauen och Slovenien.

Cypern, Malta, Polen och Slovakien har begärt övergångsperioder av olika längd när det gäller statligt stöd för utländska och enskilda investeringar samt nyckelindustrier och industrier under omstrukturering. Dessutom har Ungern begärt en anpassningsperiod på sex månader för tillämpningen av ett antal gemenskapsförordningar om konkurrensbegränsande samverkan. EU ser detta som en teknisk anpassning som kommer att tas upp i anslutningsfördraget, om inte annat följer av den lagstiftning som gäller då. Förhandlingar pågår om samtliga begärda övergångsperioder. De övriga länderna har inte begärt några övergångsperioder.

Ett centralt problem i samband med detta kapitel är fortfarande beviljandet av statligt stöd som inte är förenligt med gemenskapens regelverk, vanligen i form av skattelättnader för utländska investerare. Detta stöd bör omvandlas till regionalt investeringsstöd som är förenligt med regelverket eller till stöd för krisdrabbade industrier. Flera länder behöver dessutom fortfarande vidta omfattande åtgärder, bland annat genomförande av omstruktureringsplaner, för att lösa problemen i samband med beviljandet av stöd till vissa sektorer (stålsektorn, varvsindustrin). Däremot har i regel en hög grad av förenlighet med regelverket om

konkurrensbegränsande samverkan uppnåtts, men kontrollen av att denna lagstiftning efterlevs måste ägnas oavbruten uppmärksamhet.

Jordbruk (kapitel 7)

Förhandlingarna om detta kapitel har inletts med alla länder utom Rumänien. De har inte slutförts preliminärt med något land.

För Estlands, Sloveniens och Ungerns del har alla frågor på det veterinära och det fytosanitära området lösts. I detta sammanhang har övergångsperioder beviljats Slovenien och Ungern när det gäller djurskydd (värphöns i bur) och Ungern när det gäller folkhälsokrav för anläggningar. De flesta veterinära frågor har avklarats med Cypern. Den övergripande principen för förhandlingarna på detta område är att den höga nivån för livsmedelssäkerhet i den nuvarande unionen skall upprätthållas genom en effektiv tillämpning av kontrollsystemen på den inre marknaden. Förhandlingar pågår fortfarande om ett antal begärda övergångsperioder, bland annat rörande marknadsrelaterade frågor. Malta är ovilligt att godta principerna i inre marknadsreglerna på veterinärområdet.

På det veterinära och det fytosanitära området fortskrider införlivandet av gemenskapens regelverk med den nationella lagstiftningen. Införlivningsarbetet måste slutföras i god tid före anslutningen. Flera av kandidatländerna måste intensifiera sina ansträngningar för att kunna iakttä de långtgående program som de antagit för sitt arbete på detta område, särskilt när det gäller modernisering av anläggningar, åtgärder rörande transmissibel spongiform encefalopati (TSE) samt tillräcklig kapacitet vid gränskontrollstationerna.

Betydande framsteg har också gjorts när det gäller att inrätta de administrativa strukturerna för den gemensamma jordbrukspolitiken. Det krävs dock ytterligare insatser, i synnerhet i fråga om inrättandet av utbetalningsstället och det integrerade systemet för administration och kontroll (IACS) samt upprättandet av strukturer för landsbygdsutveckling.

Fiske (kapitel 8)

Förhandlingarna om detta kapitel har inletts och preliminärt avslutats med alla länder utom Malta och Polen.

EU har godtagit en övergångsordning för Lettland rörande en särskild förvaltningsordning för hela Rigabukten. Malta har begärt en särskild ordning som fortfarande diskuteras.

Framstegen när det gäller att fullgöra åtagandena är överlag tillfredsställande. Särskild uppmärksamhet bör dock ägnas marknadspolitiken (inbegripet handelsnormer), anpassning av lagstiftningen om resursförvaltning samt genomförandet av gemenskapens lagstiftning om strukturåtgärder, i synnerhet registret över fiskeflottan.

Transportpolitik (kapitel 9)

Förhandlingarna om detta kapitel har inletts med alla länder. De har preliminärt avslutats med alla länder utom Bulgarien, Polen, Rumänien och Tjeckien.

Ett stort antal övergångsperioder har begärts av de förhandlande länderna. Inom väg-, järnvägs- och lufttransportsektorerna har ett antal kortare övergångsperioder beviljats Cypern, Lettland, Litauen, Malta och Ungern.

EU har föreslagit en övergångsordning som skulle innebära att icke-bosatta åkares tillträde till andra medlemsstaters nationella transportmarknader i vissa fall kommer att fasas in gradvis. Förslaget syftar till att ömsesidigt begränsa tillträdet till de nationella transportmarknaderna mellan de nuvarande och vissa av de blivande medlemsstaterna under en period på högst fem år, under vilken tillträdet utökas gradvis. Alla förhandlande länder utom Tjeckien har godtagit detta förslag.

Fullgörandet av de åtaganden som gjorts under förhandlingarna är i allmänhet tillfredsställande. Särskild uppmärksamhet bör dock ägnas områdena vägtransport, där de flesta av de förhandlande länderna ännu inte har slutfört harmoniseringen av fordonsskattesatserna, och sjötransport, där vissa länder bör förstärka sina sjösäkerhetsmyndigheter.

Beskattning (kapitel 10)

Förhandlingarna om detta kapitel har inletts med alla länder och har preliminärt avslutats med Cypern, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien och Tjeckien.

Samtliga förhandlande länder har begärt övergångsperioder eller, i Maltas fall, en särskild ordning när det gäller indirekt beskattning, dvs. mervärdesskatt och punktskatter. I de flesta fall är syftet att få bibehålla en lägre nivå på mervärdesskatten och punktskatterna på vissa varor och tjänster än vad som krävs enligt gemenskapens regelverk. EU har godtagit övergångsperioder för Cypern, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern.

Länderna fullgör i allmänhet sina åtaganden. Anpassningen av lagstiftningen om indirekt beskattning går i allmänhet smidigt och följer de tidtabeller som överenskommits. De förhandlande länderna har förklarat att de godtar och kommer att tillämpa principerna i uppförandekoden för företagsbeskattning. Kommissionen håller på att analysera den relevanta lagstiftningen i de förhandlande länderna i syfte att upptäcka potentiellt skadliga metoder som inte överensstämmer med uppförandekoden.

Ekonomisk och monetär union (kapitel 11)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Rumänien, med vilket de ännu inte har inletts. Inga övergångsperioder har begärts.

Länderna fullgör i allmänhet sina åtaganden, även om det förekommer förseningar i genomförandet på vissa områden. Lagstiftningen om centralbankernas oberoende och den lagstiftning som förbjuder särbehandling av offentliga myndigheter hos finansiella institut och direkt finansiering av den offentliga sektorn bör dock anpassas ytterligare.

Statistik (kapitel 12)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder. Inga övergångsperioder har begärts.

Samtliga länder genomför sina åtaganden i stort sett enligt planerna och inga större problem föreligger. Större uppmärksamhet bör dock fästas vid arbetet med att upprätthålla och stärka de administrativa strukturerna och förbättra tillgången till regional statistik.

Socialpolitik (kapitel 13)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder.

Det erkänns att genomförandet av vissa delar av regelverket om hälsa och säkerhet i arbetet samt om folkhälsa och arbetsrätt objektivt sett är problematiskt, och därför har övergångsordningar beviljats fram till slutet av 2005 för Lettland, Malta, Polen, Slovenien och Ungern och fram till 2010 för Bulgarien, bland annat rörande folkhälsofrågor (tobakslagstiftning) och arbetarskyddsfrågor.

De förhandlande länderna har i regel lämnat detaljerade tidsplaner för antagande och genomförande av alla åtgärder och fullgör således sina åtaganden. Visst lagstiftningsarbete återstår emellertid för samtliga länder, särskilt i fråga om hälsa och säkerhet samt likabehandling, och den sociala dialogen behöver stärkas.

Energi (kapitel 14)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Bulgarien, Estland, Litauen och Rumänien, med vilka förhandlingarna pågår.

Övergångsperioder i fråga om oljelager har beviljats fram till slutet av 2009 för Cypern, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien och Tjeckien. Beträffande gasdirektivet har Tjeckien beviljats en övergångsperiod fram till utgången av 2004. Estland har begärt en särskild ordning för oljeskifferindustrin.

De flesta av länderna fullgör sina åtaganden. Uppmärksamheten bör inriktas på området för oljelager, där vissa länder bör fortsätta arbetet med att bygga upp beredskapslager, och på den inre energimarknaden, där de förhandlande länderna bör öppna sina marknader för el och gas. Vad kärnsäkerheten beträffar måste åtaganden att vid vissa kärnkraftverk stänga enheter som inte kan uppgraderas göras och respekteras. Dessa åtaganden måste således inbegripas i anslutningsfördragen. För Slovakiens del gäller detta enheterna 1 och 2 vid kärnkraftverket Bohunice V-1, vilka skall stängas 2006 respektive 2008. I Bulgarien skall enheterna 1-4 i kärnkraftverket Kozloduy stängas. Åtaganden har gjorts beträffande stängning av enheterna 1 och 2 före 2003. I Litauen berörs enheterna 1 och 2 vid Ignalina-kärnkraftverket. Enhet 1 skall enligt de åtaganden som gjorts stängas före 2005.

Det bör noteras att EU kräver att enhet 2 vid Ignalina i Litauen skall stängas före 2009. I fråga om enheterna 3 och 4 vid Kozloduy förväntar sig EU att de stängs senast under 2006.

Industripolitik (kapitel 15)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Rumänien, med vilket förhandlingarna ännu inte har inletts. Inga övergångsperioder har begärts.

I alla länder som har förhandlat om detta kapitel ligger industripolitiken i linje med principerna för EU:s industripolitik. Det krävs dock ytterligare framsteg när det gäller omstrukturering, i synnerhet av vissa länders stålsektorer.

Små och medelstora företag (kapitel 16)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder. Inga övergångsperioder har begärts.

De förhandlande ländernas politik för små och medelstora företag överensstämmer i stora drag med principerna och målen för EU:s företagspolitik. Ytterligare insatser för att främja konkurrenskraften krävs.

Vetenskap och forskning (kapitel 17)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder. Inga övergångsperioder har begärts.

Inga problem förväntas uppstå i samband med detta kapitel. Alla de förhandlande länderna deltar i ramprogrammet för forskning.

Utbildning (kapitel 18)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder. Inga övergångsperioder har begärts.

Inga särskilda problem förväntas i samband med detta kapitel. Vissa länder bör dock vidta ytterligare åtgärder för att anpassa sin lagstiftning till gemenskapens regelverk när det gäller utbildning för barn till migrerande arbetstagare.

Telekommunikation (kapitel 19)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Rumänien, med vilket förhandlingarna pågår. En tvåårig övergångsperiod har beviljats Bulgarien för genomförande av lagstiftningen om nummerportabilitet mellan operatörer.

Länderna fullgör i regel sina åtaganden. Flertalet av dem kommer dock under de kommande 18 månaderna att öppna sina marknader samtidigt som de genomför det gällande regelverket och sörjer för införlivandet och genomförandet av den nya lagstiftningsram på telekommunikationsområdet som nyligen antagits av EU. Inom postsektorn krävs det att flertalet länder gör avsevärda insatser för att anta gemenskapens regelverk och lägga grunden för en liberalisering av marknaden genom att skilja de tidigare statliga postmonopolen från de nya nationella tillsynsmyndigheterna.

Kultur samt politik på det audiovisuella området (kapitel 20)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Rumänien och Ungern, med vilka förhandlingarna pågår. Inga övergångsperioder har beviljats och det pågår inte heller några förhandlingar om sådana.

Förhandlingarna inom ramen för detta kapitel har inriktats på anpassning till och genomförande av direktivet om television utan gränser. De länder med vilka förhandlingarna om detta kapitel har avslutats har infört lagstiftning som innebär en hög grad av anpassning, även om det i vissa fall fortfarande krävs ytterligare anpassningar av sekundärlagstiftningen för att en fullständig anpassning skall uppnås.

Regionalpolitik och samordning av instrument i strukturpolitiken (kapitel 21)

Förhandlingarna om detta kapitel har inletts med alla länder och har preliminärt avslutats med Cypern och Tjeckien. Inga övergångsperioder har begärts.

Regelverket under kapitel 21 behöver inte införlivas med den nationella lagstiftningen, men alla länder måste ändå ha infört en lämplig rättslig ram för genomförandet av de särskilda bestämmelserna på detta område.

Goda framsteg har gjorts överlag, med några få undantag. Särskilda områden som bör uppmärksammas är bland annat slutliga genomförandestrukturer, ansvarsfördelningen mellan de olika organ som är involverade, utveckling av personalresurser samt, för vissa länder, utnämningen av förvaltnings- och utbetalningsmyndigheter för strukturfonderna och Sammanhållningsfonden och antagandet av lagstiftning som möjliggör flerårig budgetering. Särskild uppmärksamhet bör även ägnas införandet av tillförlitliga förfaranden för finansförvaltning och finansiell kontroll samt utvecklingen av uppföljningssystem.

Miljö (kapitel 22)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Bulgarien, Malta och Rumänien, med vilka förhandlingarna fortfarande pågår.

Vissa kortare övergångsperioder på olika områden har beviljats Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern. En förutsättning för övergångsåtgärderna har varit detaljerade genomförandeplaner, som inbegriper finansieringsstrategier och mellanliggande mål. Dessa mellanliggande mål bör införas i anslutningsakterna.

De flesta åtaganden som gjorts under förhandlingarna fullgörs utan större förseningar, särskilt i fråga om ramlagstiftning och sektorsövergripande lagstiftning. I de flesta fall fortskrider genomförandet av den sektorsspecifika lagstiftningen enligt de fastställda tidsplanerna. Emellertid bör särskild uppmärksamhet ägnas områdena vattenkvalitet (där program för minskning av föroreningar bör utarbetas), naturskydd (där arbetet med att utse skyddsområden bör slutföras), avfallshantering (där planeringen bör slutföras och uppsamlingssystemen förbättras) samt områdena för kemikalier och genetiskt modifierade organismer (där de nödvändiga administrativa strukturerna måste införas före anslutningen).

Konsumentskydd och hälsoskydd (kapitel 23)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder. Inga övergångsperioder har beviljats inom ramen för detta kapitel.

Samtliga förhandlande länder har gjort framsteg i förberedelserna, och både viktig ramlagstiftning och genomförandebestämmelser har antagits. Alla länder måste inte desto mindre vidta ytterligare åtgärder för att slutföra anpassningen och bygga upp en tillräcklig administrativ kapacitet för att kunna kontrollera att regelverket om konsumentskydd och hälsoskydd efterlevs vid anslutningen.

Rättsliga och inrikes frågor (kapitel 24)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med Cypern, Estland, Litauen, Malta, Slovenien, Tjeckien och Ungern och pågår med de övriga länderna.

Förhandlingarna inom ramen för detta kapitel handlar inte primärt om övergångsperioder, och varken de förhandlande länderna eller EU har begärt några sådana. I stället är det snarare fråga om att bygga upp medlemsstaternas förtroende för de förhandlande ländernas förmåga att genomföra regelverket på detta område.

Hittills har få förseningar observerats när det gäller fullgörandet av de åtaganden som gjorts under förhandlingarna. Uppföljningen inriktas på att se till att de förhandlande länderna är i stånd att uppnå en tillräcklig och godtagbar nivå på genomförandet när det gäller frågor som gränskontroll, olaglig migration, asyl, penningtvätt, organiserad brottslighet samt polisiärt och rättsligt samarbete. En nyckelfråga som bör följas upp är varje lands genomförande av sin Schengen-handlingsplan. Dessa planer omfattar inte endast perioden fram till anslutningen, utan ända fram till den tidpunkt - några år efter anslutningen - då kontrollerna vid den inre gränsen kan avskaffas. Det är också av största vikt att en oberoende, pålitlig och effektiv organisation av rättsväsende och polis upprättas.

Tullunion (kapitel 25)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Bulgarien, Malta och Rumänien, med vilka förhandlingarna pågår.

EU har beviljat Ungern en treårig övergångsordning för aluminiumimporten.

Åtagandena fullgörs i regel. Särskilda områden som bör uppmärksammas är konnektivitet med tulldatasystemen inom gemenskapen och, för vissa länders del, full överensstämmelse mellan landets tullkodex och gemenskapens regelverk samt dess korrekta genomförande.

Yttre förbindelser (kapitel 26)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder. Inga övergångsperioder har beviljats (flera sådana begärdes men beviljades inte).

Inga särskilda svårigheter förväntas när det gäller de förhandlande ländernas iakttagande och praktiska genomförande av gemenskapens lagstiftning på detta område. De förhandlande länderna bör dock se till att sådana internationella avtal som inte är förenliga med EU-medlemskapet förhandlas om eller sägs upp före anslutningen, så att full överensstämmelse med EG:s internationella förpliktelser råder vid anslutningen.

Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (kapitel 27)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder. Inga övergångsperioder har begärts.

De förhandlande ländernas utrikes- och säkerhetspolitik är överlag förenlig med GUSP. Ungern bör dock ändra sin lag rörande ungrare bosatta i grannländerna så att den anpassas till regelverket senast vid anslutningen, vilket också föreskrivs i lagen i fråga.

Finansiell kontroll (kapitel 28)

Förhandlingarna om detta kapitel har preliminärt avslutats med alla länder utom Bulgarien och Rumänien. Med Bulgarien pågår förhandlingarna medan de ännu inte har inletts med Rumänien. Inga övergångsperioder har begärts.

Den viktigaste förhandlingsfrågan inom ramen för detta kapitel är antagandet och genomförandet av nödvändig lagstiftning om intern finansiell kontroll inom den offentliga sektorn. De förhandlande länderna bör även bekräfta oberoendet hos deras organ för extern kontroll. Det är vidare viktigt att de förhandlande länderna nära samarbetar med OLAF och

ser till att gemenskapens stöd inför anslutningen liksom framtida medel från gemenskapen används och övervakas på ett korrekt sätt.

Alla länder med vilka förhandlingarna om detta kapitel har avslutats preliminärt har uppnått en hög grad av anpassning av lagstiftningen. För att åtagandena från förhandlingarna skall kunna fullgöras bör dock alla länder fortsätta sina ansträngningar för att genomföra lagstiftningen korrekt.

Finans- och budgetfrågor (kapitel 29)

Förhandlingarna om detta kapitel har inletts med alla länder utom Rumänien. Förhandlingarna om detta kapitel har ännu inte preliminärt avslutats med något land. Alla länder med vilka förhandlingarna har inletts har begärt övergångsordningar när det gäller deras bidrag till EG:s budget (egna medel).

Gemenskapens regelverk på detta område består i huvudsak av gemenskapslagstiftning som är direkt bindande för medlemsstaterna och inte behöver införlivas med den nationella lagstiftningen. Det viktigaste kravet i samband med detta kapitel är inrättandet av tillräcklig administrativ kapacitet för att på ett lämpligt sätt samordna beräkningen, uppbörden, betalningen och övervakningen av egna medel. Alla länder har gjort framsteg i detta avseende och förbereder sig för att fullständigt tillämpa reglerna om egna medel genom att införa åtgärder för att samordna de olika aktörer som är involverade, såsom tull- och skattemyndigheterna, de nationella statistikorganen och organen för finansiell kontroll.

2.2. Expertgranskningar ("peer reviews") och andra kompletterande uppföljningsåtgärder

Det framkom vid utarbetandet av handlingsplanerna att det på ett antal områden behövdes ytterligare uppföljning för att möjliggöra en korrekt bedömning av varje lands förberedelser. Det rör sig bland annat om områden där kommissionen inte alltid har den nödvändiga sakkunskapen för att bedöma hur väl förberedda de olika kandidatländernas offentliga förvaltningar är, eftersom genomförandet i stor utsträckning ankommer på medlemsstaterna, och där den nödvändiga informationen inte kan erhållas genom befintliga kanaler såsom tekniska möten. På sådana områden anlitar kommissionen sakkunniga i medlemsstaterna genom att anordna expertgranskningar. Expertgranskningar är utvärderingar där experter från medlemsstaterna och kommissionen som har till uppgift att genomföra och kontrollera efterlevnaden av gemenskapens regelverk på ett visst område gör en utvärdering av hur långt deras motsvarigheter i de förhandlande länderna har nått i förberedelserna och ger dem råd. Liknande expertgranskningar förekommer också mellan EU:s medlemsstater. I kommissionens strategidokument inför anslutningen för 2001 anges det att expertgranskningar skulle kunna vara mycket användbara komplement till andra uppföljningsverktyg när det gäller att fördjupa bedömningen av genomförandet av åtaganden som de förhandlande länderna gjort under anslutningsförhandlingarna och när det gäller att fastställa svagheter i förvaltningssystemen och den offentliga förvaltningens förmåga samt att finna lösningar.

Utöver de pågående expertgranskningarna när det gäller finansiella tjänster, ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet, kärnsäkerhet (under rådets överinseende), rättsliga och inrikes frågor, betalningssystem (under Europeiska centralbankens överinseende) samt tull, vilka sker på grundval av analyserna i samband med handlingsplanerna, anordnas det nu expertgranskningar på en rad ytterligare områden. Granskningarna rör huvudsakligen följande områden: systemet för snabb varning när det gäller livsmedel; nya livsmedel (inbegripet

genetiskt modifierade organismer); dataskydd; anläggningar för bearbetning av livsmedel, gränskontrollstationer och nötkreatursdatabaser; ett flertal frågor som rör genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken, bland annat det integrerade administrations- och kontrollsystemet; yrkesinspektionens funktion (genom yrkesinspektörskommittén); epidemiologisk övervakning och bekämpning av smittsamma sjukdomar; posttjänster; en rad frågor på miljöområdet; allmän produktsäkerhet; genomförande av förordningen om varor med dubbla användningsområden.

Analysen av handlingsplanerna har inte bara lett till dessa olika expertgranskningar, utan även till att ett antal andra uppföljningsåtgärder bekräftats. Kommissionen gör således bedömningar av de förhandlande ländernas förmåga att genomföra och kontrollera efterlevnaden när det gäller det icke-harmoniserade område som rör den fria rörligheten för varor och friheten att tillhandahålla tjänster; immateriella rättigheter; reglerna om statligt stöd och konkurrensbegränsande samverkan; sjösäkerhet; transport på vägar och till sjöss; beskattning; statistik; den inre marknaden för energi; intern finansiell kontroll inom den offentliga sektorn. Kommissionen anordnar också en uppföljning av marknaden för telekommunikation i de förhandlande länderna och bedömningar av IT-systemen för beskattning och tull samt följer upp den gemensamma bedömningen av de sysselsättningspolitiska prioriteringarna. Vidare utför kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor en rad bedömningsuppdrag, bland annat rörande transmissibel spongiform encefalopati (TSE) och olika anläggningar, och bilaterala kontakter äger rum mellan kommissionen och vart och ett av de förhandlande länderna beträffande utarbetandet av utvecklingsplanen för genomförandet av strukturfonderna. Fortsatt uppföljning sker när det gäller genomförandet av instrumenten inför anslutningen, bland annat av det utvidgade decentraliserade genomförandesystemet.

Resultaten av dessa kompletterande uppföljningsåtgärder kommer att utgöra en viktig källa inte bara för uppföljningen av förhandlingarna utan även för utarbetandet av kommissionens återkommande rapporter för 2002.

3. SLUTSATSER

Såsom framgår av ovanstående framskrider förhandlingarna på ett tillfredsställande sätt och de förhandlande länderna har hittills överlag fullgjort de åtaganden som gjorts under förhandlingarna i enlighet med de överenskomna tidtabellerna. Vissa områden som behöver särskild uppmärksamhet, t.ex. livsmedelssäkerheten och förvaltningen av gemenskapsmedel, har fastställts inom ramen för de olika kapitlen. Det rör sig om såväl antagande som genomförande av gemenskapens regelverk. Det är viktigt att de förhandlande länderna vidtar alla nödvändiga åtgärder för att komma tillrätta med dessa problem och att de ser till att alla åtaganden fullgörs i tid. Kommissionen kommer även fortsättningsvis att noga följa dessa frågor.

Kommissionen kommer i sina återkommande rapporter för 2002 att göra en detaljerad bedömning av varje lands faktiska framsteg när det gäller att uppfylla alla anslutningskriterier. Dessutom kommer kommissionen att fortsätta uppföljningsprocessen fram till dess att de nya medlemsstaterna verkligen är anslutna.

Efter anslutningen kommer kommissionen, såsom anges i kommissionens strategidokument för utvidgningen för 2001, ”i egenskap av övervakare av att fördragen efterlevs, att kontrollera hur gemenskapens regelverk genomförs av de nya medlemsstaterna. Den kommer

därvid att använda sig av samma mekanismer som tillämpas för de nuvarande medlemsstaterna.”

Under tiden har arbetet med att utarbeta omfattande handlingsplaner med vart och ett av de förhandlande länderna gjort det möjligt att tillsammans med varje land fastställa vilka steg som närmast bör tas för att den offentliga förvaltningens och rättsväsendets förmåga i landet skall vara tillräckligt utbyggd vid tidpunkten för anslutningen och att utarbeta detaljerade arbetsprogram. Det är viktigt att kandidatländerna till fullo utnyttjar de möjligheter som handlingsplanerna erbjuder och att de intensifierar sina insatser i enlighet därmed.

Alla medlemsstaterna förväntas regelbundet anpassa den offentliga förvaltningens förmåga i sina länder efter den utveckling som sker av gemenskapens regelverk. Att bygga upp en tillfredsställande förmåga på den offentliga förvaltningens område är en process som inte avslutas vid anslutningen, utan måste fortsätta även efter denna. Vikten av kommissionens förslag att efter anslutningen genom ett särskilt övergångssystem ge de nya medlemsstaterna fortsatt stöd i detta syfte blir därigenom tydlig.